

Get of Dying Husband

March 2, 1997

1) The Army of King David

שיטה מקובצת מסכת כתובות דף ט עמוד ב (וכן מובא בריטב"א)

ואת ערובתם תקח דברים המעורבים בינו לבינה. ותסלק אותו על ידי גט ואף על פי שזה היה במלחמת שאול מכאן למד דוד והיה מנהיג כן בכל מלחמותיו לכל היוצא למלחמותיו שיעשה כן בצניעה. הריטב"א:

2) Divorce of one on his death bed

שולחן ערוך אבן העזר הלכות גיטין סימן קמה סעיף ט

עצה טובה על פי גדולי עולם לחוש לרמאין בגט שכיב מרע, שיאמר: אם מתי מעכשיו ועד יום פלוני והוא בכלל יהא גט; ולא יאמר: אם אמות מחולי זה, שיהא התנאי תלוי בחולי, שמא יבא אדם שאינו הגון וישתדל עם הרופא שיאמר שלא מת מאותו חולי אלא מחולי אחר שנעתק אליו, ויוציא לעז על הגט.

הגה: ויש אומרים דאין אנו בקיאים בזמן הזה, ולכן אין לסמוך בזמן הזה מאומדנות הרופאים. ויש אומרים **דלכתחלה אין לגרש על ידי תנאי, רק יגרש סתם, ולקבל בחרם הקהלות או ליתן משכנות שכשיעמוד יחזרו וישאו זה את זה** (מרדכי פרק מי שאחזו). ובכהן המגרש, צריך להתנות, שלא תהא אסורה לחזור לו (כדלעיל ריש סימן קמ"ג), או שיש לחוש לטירוף דעת החולה, יש לגרש בתנאי כדרך שנתבאר (סדר גיטין). אשה שנתגרשה על תנאי, ומת הבעל, אינה צריכה להתאבל עליו (שם במרדכי); אבל אין איסור בדבר אם רצונה להחמיר על עצמה לכבות עליו ולצאת אחר מטתו.

מהרש"א חידושי הלכות מסכת גיטין דף צ עמוד ב

למען ידעו הדורות להבין ולהורות. בגט שכ"מ שנותנין בדורות הללו בסתם בלי שום תנאי ע"פ תיקון הר"י מפרי"ש. הנה אחרי אשר זכיתי בעזה"י ללמוד מסכת גיטין אמרתי כי יסודו הוא בעצמו מה שפירש ר"ת בתוספות בפרק מי שאחזו אהיה דכל היוצא למלחמת בית דוד כו' ולכך היתה בת שבע מותרת לדוד שהיו נותנין גט גמור בלי שום תנאי ובצנעה וכשהחזר מן המלחמה היה כונסה והיתה בת שבע פנויה גמורה כו' ולפי שגירשה בצנעה כו' ע"ש ובפרק הזהב בתוס' מפורש יותר בזה שהיו עושין בצנעה כדי שלא יהא רבים קופצים לישאנה ומהשתא הוא בעצמו תיקון של הר"י מפרי"ש בגט שכ"מ שאנו נותנין בלי שום תנאי אלא לפי שלא עושין כן בצנעה בשכ"מ היו קופצים רבים לישאנה תיקון הוא שיהו עושין שדוכין מחדש בקנס וחרם לכונסה כשיעמוד מחולי וזה נראה לי ברור הגם כי כבר כתבתי כי הדברים כמשמען וכפשטן בתקנת ר"י מפרי"ש דהוה גט גמור כמ"ש כבר בראיות והוכחות מ"מ אמרתי להעלות על הספר דבר שנתחדש לי בזה:

The Vienna Get of 1611

אנשי שם – העיר לבוב וגדוליה (ר' שלמה באבער)

גם נמצא בפנקס הח"ק מעשה טמנו והפנקס נאבד ג"כ ואיננו ונמצאה העתקה מהפנקס במצב"ק שם:

„הגאון מהר"ם מלובלין היה פה אב"ד כמה שנים והגאון בעל הסמ"ע היה פה ריש מתיבתא והיה חתן הנדיב הראש המנהיג ר' ישראל אדלש מפה, והגאון מו"ה אברהם שרענציל הי' תלמיד להגאון הסמ"ע ופעם אחת אירע שהגאון מו"ה אברהם שרענציל אשר היה אחד המיוחד מיקירי פה, תורה וגדולה בו נצמדים עשה משתה לחתונת בנו וקרא להגאון מהר"ם מלובלין שהי' אב"ד דפה ג"כ להמשתה הנ"ל, אחר כלות המשתה הלך הגאון מוהר"ר אברהם שרענציל ללות להגאון מהר"ם מלובלין לביתו והלך מאחוריו, והגאון מהר"ם מלובלין לא ראה, אם הגאון מו"ה אברהם שרענציל הולך לאחוריו כי כבוד התורה היה יקר בזמן הזה, וכאשר בא הגאון מהר"ם מלובלין לביתו והביטה האשה הרבנית אשת הגאון מהר"ם מלובלין כי הגאון מו"ה אברהם שרענציל הולך לאחוריו והוא אינו רואה, אמרה אליו בזה"ל אינך רואה אשר גברא רבא כזה הולך ללותך, אמר לה האם רבו הגאון ראוי ג"כ שילך ללותי ומיד חרה אפו להגאון מו"ה אברהם שרענציל והמתין אחר כלות החתונה ומיד עשה אסיפה גדולה וקרא לכל הפרנסים ופרנסי דר"א כי הגאון מו"ה אברהם שרענציל הי' ג"כ פרנס דר"א ונשיא בארץ הקדושה וצוח אצל הועד בזה"ל כבודי אני מוחל אך כבוד רבי הגאון בעל הסמ"ע אין אני מוחל ובכך דעתי שהגאון מהר"ם מלובלין לא יהי' פה לאב"ד והיה שם כמה דעות שהצדדו לצד הגאון מהר"ם מלובלין והי' כמה שהצדיקו להגאון מו"ה אברהם שרענציל וסוף הדבר היה שהגיע מאת המלך שהגאון מהר"ם מלובלין מוכרח לנסוע מפה ונסע מפה לעיר לובלין כי עיר לובלין היה פנוי אז כי לא היה להם בזמן הזה רב, ונתקבל שם לאב"ד“.